

Πηγαίνετε στην αίθουσα 11 Ανακαλύπτοντας το παρελθόν

Παρατηρήστε το ψηφιδωτό δάπεδο που χρονολογείται τον 5ο αι. μ.Χ.

▶ Με τι υλικά είναι κατασκευασμένο;

▶ Εντοπίστε και παρατηρήστε τον μήνα Απρίλιο. Τι έχει στο κεφάλι;

▶ Γιατί ο Απρίλιος απεικονίζεται με αυτόν τον τρόπο;

▶ Εντοπίστε και παρατηρήστε τον μήνα Ιούλιο. Τι κρατάει;

▶ Γιατί ο Ιούλιος απεικονίζεται με αυτόν τον τρόπο;

▶ Παρατηρήστε την εικόνα κάτω που απεικονίζει τον μήνα Ιούλιο. Τι κρατάει;

▶ Παρατηρήστε την εικόνα στη διπλανή σελίδα που απεικονίζει τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Τι κρατάει ο μήνας Αύγουστος;

Τμήμα ψηφιδωτού δαπέδου από κτήριο στην οδό Πλουτάρχου 6, Θήβα, 6ος αι. μ.Χ.

Τμήμα ψηφιδωτού δαπέδου από οικία δίπλα στο αρχαίο θέατρο, Άργος, 6ος αι. μ.Χ.

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Λεωφ. Στρατού 2, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2313 306400
<http://www.mbp.gr>

Χορηγός

Αλλοτινά και τωρινά πρόσωπα του χρόνου

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ & ΛΥΚΕΙΟΥ
Φύλλο εργασίας ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Πριν ξεκινήσετε την περιήγησή σας στο Μουσείο, διαβάστε τις πληροφορίες στα χρωματιστά πλαίσια.

Κατά τη διάρκεια της βυζαντινής αυτοκρατορίας (330-1453 μ.Χ.) υπήρχαν διάφορα συστήματα με τα οποία όριζαν τα γεγονότα και υπολόγιζαν τον χρόνο που μεσολαβούσε ανάμεσα σε αυτά.

Αρχικά (από τον 4ο έως τον 6ο αιώνα) όριζαν τον χρόνο με το έτος της ανόδου ενός προσώπου σε πολύ υψηλό αξίωμα, όπως στο αξίωμα του υπάτου.

Στη συνέχεια (από τον 6ο έως τον 7ο αιώνα) μετρούσαν τον χρόνο με το έτος της ανόδου του αυτοκράτορα στον θρόνο.

Τέλος (8ος αιώνας και έπειτα) χρονολογούσαν με αφετηρία το έτος κτίσεως του κόσμου, που αντιστοιχεί στο 5508 π.Χ.

Πηγαίνετε στην αίθουσα 2 Παλαιοχριστιανική πόλη και κατοικία

Βρείτε στα δεξιά της αίθουσας το νόμισμα του αυτοκράτορα Ιουστινιανού Α', που βασιλεύσε από το 527 έως το 565 μ.Χ.

▶ Από τι υλικό είναι κατασκευασμένο;

▶ Στην πίσω όψη του νομίσματος αναγράφεται η τιμή Κ (=20). Στην εμπρός όψη απεικονίζεται ένα πρόσωπο. Ποιο είναι αυτό;

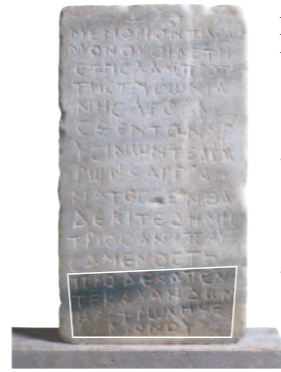
Γνωρίζετε να μετράτε με το λατινικό σύστημα αρίθμησης;

I _____ IV _____ 7 _____ 10 XIII _____
 _____ 2 V _____ 5 _____ 8 _____ 11 _____ 14
 _____ 3 VI _____ IX _____ 12 XV _____

▶ Στα αριστερά και τα δεξιά της πίσω όψης του νομίσματος αναγράφεται ANNO XIII. Ποιο έτος (anno) είναι το XIII;

▶ Πότε εκδόθηκε το νόμισμα;

Πηγαίνετε στην αίθουσα 3 Από τα Ηλύσια πεδία στον χριστιανικό παράδεισο

Βρείτε στα αριστερά της αίθουσας την επιγραφή του Παραμόνου και Δημητρίου.

▶ Από τι υλικό είναι κατασκευασμένη;

▶ Πού τοποθετούσαν τις επιτύμβιες επιγραφές;

Στους τελευταίους τέσσερις στίχους διαβάζουμε ότι ο Δημήτριος πέθανε προ δεκαπέντε καλενδών Μαρτίων ημέρα Κρόνου.

▶ Βρείτε την ημέρα: _____

▶ Υπολογίστε την ημερομηνία: _____

Πηγαίνετε στην αίθουσα 7 Το λυκόφως του Βυζαντίου

Βρείτε στα αριστερά της αίθουσας το επίκρανο παραθύρου που χρησιμοποιήθηκε στον τάφο του ιερομόναχου Ισαάκ.

▶ Από τι υλικό είναι κατασκευασμένο;

Στην επιγραφή διαβάζουμε +ούτος ο τύμβος Ισαάκ ιερομόναχου έτυ ,ςωνς χ (6856 από κτίσεως κόσμου).

▶ Τι σημαίνει αυτό;

▶ Υπολογίστε πότε πέθανε ο ιερομόναχος Ισαάκ.

▶ Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού ιδρύθηκε το 7502 από κτίσεως κόσμου. Πότε είναι αυτό; _____

Ξέρετε ...

πώς μετρούσαν οι βυζαντινοί τις ημέρες του μήνα;

Η αρίθμηση των ημερών του μήνα δεν ήταν συνεχής, αλλά γινόταν με αναφορά σε σταθερά χρονικά σημεία του μήνα: τις **καλένδες** (πρώτη μέρα του μήνα), τις **νόνες** (8η μέρα πριν την πανσέληνο), τις **ειδούς** (μέρα της πανσέληνου).

πώς ονομάτιζαν τις ημέρες της εβδομάδας στην αρχαιότητα;

Οι ημέρες της εβδομάδας ονοματίζονταν από τους θεούς (π.χ. ημέρα Κρόνου = Σάββατο) ή και από τους πλανήτες (π.χ. ημέρα Αρη = dies Martis, Mars = Αρης). Σε κάποιες περιπτώσεις, οι ονομασίες αυτές διατηρούνται μέχρι σήμερα. Για παράδειγμα, στα αγγλικά το Σάββατο λέγεται Saturday (Satur=Κρόνος) και η Κυριακή λέγεται Sunday (Sun= ήλιος).

ότι οι Έλληνες υιοθέτησαν τις ονομασίες των ημερών από τους Εβραίους;

Οι Εβραίοι θεωρούσαν το Σάββατο τη πιο σημαντική ημέρα της εβδομάδας, γιατί τότε αναπαύθηκε ο Θεός μετά τη δημιουργία του Κόσμου. Για τους Εβραίους, η Κυριακή ήταν η πρώτη μέρα της εβδομάδας και ξεκινούσε η προετοιμασία για την αργία του Σαββάτου. Για τους Έλληνες, η πρώτη μέρα της εβδομάδας είναι η Κυριακή, η ημέρα του Κυρίου.

Γνωρίζετε πώς πήραν το όνομά τους οι μήνες του καλοκαιριού;

▶ Αντιστοιχίστε τους μήνες με τη λατινική λέξη από όπου προέρχεται το όνομά τους και βρείτε τι σημαίνει ο καθένας.

ΜΗΝΑΣ	ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΞΗ
Ιούνιος	• Julius
Ιούλιος	• Augustus
Αύγουστος	• Juno
ΜΗΝΑΣ	ΣΗΜΑΙΝΕΙ
Ιούνιος	• Αφιερωμένος στον Οκταβιανό Αύγουστο
Ιούλιος	• Ιούνιος Βρούτος, 1ος ύπατος της Ρώμης
Αύγουστος	• Τότε γεννήθηκε ο Ιούλιος Καίσαρας

▶ Αντιστοιχίστε τους μήνες με την ονομασία τους στη λαϊκή παράδοση.

ΜΗΝΑΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ
Ιούνιος	• Αλωνάρης ή Αλωνιστής, Αηλιάς, Γυαλιστής
Ιούλιος	• Συκολόγος, Τραπεζοφόρος, Καλός μήνας, Παχομύτης
Αύγουστος	• Θεριστής, Κερασάρης, Κερασινός

Γνωρίζετε πώς πήραν το όνομά τους οι ημέρες της εβδομάδας;

▶ Αντιστοιχίστε την κάθε ημέρα με τη λέξη από την οποία προέρχεται και βρείτε τη σημασία της.

ΗΜΕΡΑ	ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΞΗ
Κυριακή	• Δεύτερος
Δευτέρα	• Προετοιμασία
Τρίτη	• Shabbat
Τετάρτη	• Κύριος
Πέμπτη	• Τέταρτος
Παρασκευή	• Τρίτος
Σάββατο	• Πέμπτος
ΗΜΕΡΑ	ΣΗΜΑΙΝΕΙ
Κυριακή	• Προετοιμασία για την αργία του Σαββάτου
Δευτέρα	• Πέμπτη ημέρα προετοιμασίας για το Σάββατο
Τρίτη	• Τέταρτη ημέρα προετοιμασίας για το Σάββατο
Τετάρτη	• Δεύτερη ημέρα προετοιμασίας για το Σάββατο
Πέμπτη	• Ημέρα που αναπαύτηκε ο Θεός μετά τη δημιουργία
Παρασκευή	• Ημέρα του Κυρίου
Σάββατο	• Τρίτη ημέρα προετοιμασίας για το Σάββατο